

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG LEGFELSŐBB BÍRÓSÁGA

Bfv.II.621/2011/5.szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága Budapesten, a 2011. december 1. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

A számvitel rendje megsértésének büntette és más bűncselekmények miatt folyamatban volt büntetőügyben az I. rendű terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Pécsi Városi Bíróság 21.B.1427/2009/34. számú ítéletét és a Baranya Megyei Bíróság 3.Bf.419/2010/4. számú végzését az I. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye. Ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Pécsi Városi Bíróság a 2010. június 30. napján kihirdetett 21.B.1427/2009/34. számú ítéletével az I. rendű terheltet bűnösnek mondta ki számvitel rendje megsértésének büntetéseben (Btk.289.§ (1) bekezdésének a) és b) pontja, (3) bekezdésének b) pontja), valamint társtettesként elkövetett közokirat-hamisítás büntetéseben (Btk.274.§ (1) bekezdésének c) pontja). Ezért a bíróság az I. rendű terheltet - halmazati büntetésül - 10 hónapi, végrehajtásában 3 évi

próbaidőre felfüggesztett, börtönbüntetésre ítélte. Kötelezte őt a felmerült bünygyi költség egyetemleges megfizetésére, és a bíróság rendelkezett a bűnjelekről.

(Döntött a felülvizsgálati indítvánnyal nem érintett II. rendű és III. rendű terheltek büntetőjogi felelősségéről is.)

Az elsőfokú bíróság ítéletének az I. rendű terheltre vonatkozó - a másodfokú bíróság által helyesbített és kiegészített - tényállása lényege szerint az I. rendű terhelt büntetett előéletű.

A Baranya Megyei Bíróság, mint Cégbíróság bejegyezte a Korlátolt Felelősségű Társaságot, amelynek a Cégbíróság bejegyzése alapján 2004. augusztus 4. napjától 2005. július 26. napjáig a III. rendű terhelt, 2005. július 26. napjától 2006. április 18. napjáig az I. rendű terhelt, míg 2006. április 18. napjától 2006. december 21. napjáig a II. rendű terhelt volt a cég képviselőjére jogosult ügyvezetője.

A Kft.-vel szemben az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal Baranya Megyei Igazgatósága felszámolási eljárást kezdeményezett 2006. május 26. napján, összesen 19.896.000 forint adótartozás miatt. A bíróság a 2006. november 24. napján jogerős végzésével a Kft. fizetéseképtelenségét megállapította, és felszámolását rendelte el. Felszámolóként a Gazdasági és Pénzügyi Zártkörűen Működő Részvénytársaságot jelölt ki. A felszámolás kezdő időpontja 2006. december 21. napja volt.

I. rendű terhelt a Kft. 2005. december 31-re, mint mérlegforduló napjára vonatkozó beszámolót elkészíttette, azonban annak adatai nem felelnek meg a valóságnak, mert a 2005. évi gazdasági események hatásait teljes körűen nem tartalmazták. I. rendű terhelt emellett nem minden gazdasági eseményről állított ki bizonylatot. A Kft. ügyvezetőjeként nem készített a társaságnak a mérleg fordulónapján meglévő eszközeit és forrásait tételesen ellenőrizhető módon tartalmazó leltárt. Nem adott át a felszámoló felhívása ellenére cég használatában lévő számlatömböt sem, mert azt nem őrizte meg. I. rendű terhelt ezzel a Kft. vagyoni és pénzügyi helyzetének áttekintését a 2005-2006. üzleti években megghiúsította.

A Kft.-vel szemben az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal Dél-Dunántúli Regionális Igazgatósága 2005. június 20. napjától folyamatosan folytatott végrehajtási eljárást a meg nem fizetett adótartozás behajtása érdekében. A 2005. június 20. és 2006. február 20. közötti időben 5 alkalommal bocsátott ki azonnali beszédési megbízást a Kft. bankszámláira, illetve az APEH hitelező 2006. április 10. napján ingóvégrehajtást is megkísérelt, ez utóbbi alkalommal az I. rendű terhelt az adós képviselőjeként személyesen is jelen volt.

Az I. rendű terhelt egyben a V. Kft. ügyvezetője is volt, ezért úgy

döntött, hogy a több, mint 19 millió forint adótartozást felhalmozó cég ügyvezetését színlelt szerződéssel a II. rendű terheltnak adja át.

A II. rendű terhelte a cég vezetését kizárólag az I. rendű terhelte kérésére, szívésségből vette a nevére, a céget ténylegesen működtetni nem akarta, és arra - enyhe fokban korlátozott elmeállapota, valamint jövedelmi körülményei miatt - reális lehetősége sem volt.

A valótlan tartalmú iratokat az eljáró ügyvéd - akinek nem volt tudomása arról, hogy a cég vezetésében végbement változások nem valósak - 2006. május 9. napján nyújtotta be a cégbíróságra.

A cégbíróság a valótlan tartalmú okiratok alapján a II. rendű terhelte a Kft. vezető tisztségviselőjeként a cégnyilvántartásba bejegyezte.

Az I. és a II. rendű terheltek ekként közreműködtek abban, hogy a cégbíróság a közhiteles nyilvántartásba valótlan adatokat jegyezzen be.

A bíróság megállapította, hogy az I. rendű terhelte fenti cselekményeivel megszegte a számvitelről szóló törvény 2000. évi C. (Sztv.) 15.§ (3) bekezdésében, 69.§ (1) bekezdésében, 165.§ (1) bekezdésében, valamint a 169.§-ában foglalt rendelkezéseket. Határozatában kifejtette, hogy a számviteli jogszabályok által előírt kötelezettségek teljesítése a cég tényleges vezető tisztségviselőjét terhelik, felelőssége e körben másra át nem hárítható, objektív felelősség.

Az I. rendű terhelte által felmentésért bejelentett fellebbezés folytán másodfokon eljáró Baranya Megyei Bíróság a 2011. március 22. napján megtartott nyilvános ülésen meghozott 3.Bf.419/2010/4. számú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét az I. rendű terhelte tekintetében helybenhagyta.

A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen az I. rendű terhelte meghatalmazott védője nyújtott be a Be. 416. § (1) bekezdés a) pontját megjelölve felülvizsgálati indítványt. Indokai szerint az I. rendű terhelte bűnösségének megállapítására a terhére rótt mindkét cselekményben a büntető anyagi jogszabályok téves alkalmazása miatt került sor. A számvitel rendje megsértésének bűncselekményét csak az követheti el, aki ténylegesen olyan helyzetben van, hogy rendelkezni tud a cég iratanyagával. A rendelkezési jog kétséget kizáróan nem bizonyított, ezért e bűncselekményben történt marasztalás törvénysértő. Az pedig, hogy a hiányos adatok birtokában is elkészíttette a beszámolót a könyvelővel, éppen azt bizonyítja, hogy törvényből fakadó kötelezettségének eleget tett. Az a körülmény, hogy a III. rendű terhelte birtokában volt a beszámoló készítéséhez szükséges iratanyag, az I. rendű terhelte mentesíti a büntetőjogi felelősség alól.

A közokirat-hamisítás büntette pedig azért nem valósult meg, mert a II. rendű terhelt ténylegesen vezető tisztségviselője lett a kft.-nek, azt polgári és büntetőjogi felelőssége tudatában vállalta el. Tévedett az eljáró bíróság, amikor azt állapította meg, hogy a cég ügyvezetését ténylegesen továbbra is az I. rendű terhelt látta el. Mindezekre figyelemmel a megtámadott határozatok megváltoztatását és az I. rendű terhelt felmentését indítványozta.

A Legfőbb Ügyészség a BF.1940/2011. számú írásbeli nyilatkozatában a felülvizsgálati indítványt nem tartotta alaposnak, és indítványozta, hogy a Legfelsőbb Bíróság nyilvános ülésen eljárva a megtámadott határozatokat hatályukban tartsa fenn.

A felülvizsgálati eljárásban tartott nyilvános ülésen a meghatalmazott védő az írásbeli indítvánnyal egyezően szólalt fel.

A Legfőbb Ügyészség képviselője a nyilvános ülésen az írásbeli indítványt kiegészítette azzal, hogy a felülvizsgálati indítvány az anyagi jogi kérdések tekintetében a Be. 423. § (1) bekezdésében írtak értelmében törvényben kizárt, mert az anyagi jogi kérdések kizárólag a jogerős ítéletben rögzített tényállás alapján lennének támadhatók. A felülvizsgálati indítvány azonban a jogerős ítéletben megállapított tényállástól eltérő tények alapján hivatkozik a könyvelő felelősségére, a bizonylatok hiányára és kifogásolja a bűnösség megállapítását.

A Legfelsőbb Bíróság - mivel a védői indítvány az I. rendű terhelt bűnösségét érintő ítéleti rendelkezést anyagi jogsértés okából is vitatta - a Be. 416. § (1) bekezdés a) pontjában foglaltakra figyelemmel a jogerős ítélet érdemi felülvizsgálatát elvégezte. Elöljáróban utal arra, hogy a felülvizsgálati eljárásban a jogerős ítéletben megállapított tényállás kötelezően irányadó. A felülvizsgálat során az anyagi jogi kérdésekben a jogerős határozatban rögzített tényadatokból kell kiindulni és a jogkövetkeztetéseket levonni. A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslati jellegéből következik, hogy a felülvizsgálati eljárásban nem tekinthető elfogadható jogi hivatkozásnak az olyan anyagi jogi érvelés, amely valójában nem a jogerős ítélet tényein, hanem az indítványozó által helyesnek és megalapozottnak vélt, ám az ítélettel eltérő, feltételezett tényállás jogi értelmezéséből adódik.

Az irányadó tényállás szerint az I. rendű terhelt 2005. július 26. napjától 2006. április 18. napjáig a Kft. képviselője volt. Az cég iratainak más által történt birtoklásával való érvelés ellentétes az irányadó tényállással, az ítéleti tényállásban rögzítettekkel. Mindez szorosan összefügg a felülvizsgálati indítvány anyagi jogi érvelésével, amely szerint a III. rendű terhelt, az előző ügyvezető tartotta birtokában a

beszámoló elkészítéséhez szükséges iratanyagot, másrészt a II. rendű terhelt ténylegesen vezető tisztségviselője lett a Kft.-nek, arra senki nem kényszerítette.

A jogerős határozat az elkövetéskor hatályos 1978. évi IV. törvény (Btk.) 289.§ (1) bekezdésébe ütköző és a (3) bekezdés b) pontja szerint minősülő számvitel rendjének megsértése büntettét és a Btk. 274.§ (1) bekezdés c) pontjában meghatározott közokirat-hamisítás büntettét róta az I. rendű terhelt terhére.

A Btk. 289. §-ában meghatározott számvitel rendje megsértését az követi el, aki a számvitelről szóló törvényben vagy a felhatalmazásán alapuló jogszabályokban előírt beszámoló készítési, könyvvézetési, könyvvizsgálati kötelezettségét megszegi (a. pont), a bizonylati rendet megsérti, és ezzel a vagyoni helyzetének áttekintését, illetőleg ellenőrzését megnehezíti (b. pont). A (3) bekezdés b) pontja szerint minősül a cselekmény, ha az adott üzleti évet érintően a vagyoni helyzet áttekintését, illetőleg ellenőrzését megghiúsítja.

A felülvizsgálati eljárásban irányadó alapítéleti tényállás szerint az I. rendű terhelt ugyan elkészíttette a 2005. évre vonatkozó beszámolót, azonban nem a valóságnak megfelelő tartalommal. Ügyvezetőként nem készített olyan leltárt, ami tételesen, ellenőrizhető módon a társaság meglévő eszközeit és forrásait tartalmazza. Ennek és a meg nem őrzött számlatömb hiányának betudhatóan a Kft. vagyoni és pénzügyi helyzetének áttekintése az adott üzleti évre megghiúsult.

Az I. rendű terhelt a jogszabályban előírt kötelezettségének nem tett eleget. A számvitelről szóló törvény a bizonylati elv és bizonylati fegyelem körében előírja, hogy minden gazdasági műveletről, eseményről, amely az eszközök forrásainak állományát vagy összetételét megváltoztatja, bizonylatot kell kiállítani (készíteni). A gazdasági műveletek (események) folyamatát tükröző összes bizonylat adatait a könyvviteli nyilvántartásokban rögzíteni kell (Sztv. 165.§ (1) bekezdés). A bizonylat kiállítása nem a könyvelő feladata, ő csupán a neki átadott, összegyűjtött számlákat könyveli le.

A könyvek üzleti év végi zárásához, a beszámoló elkészítéséhez, a mérleg tételeinek alátámasztásához olyan leltárt kell összeállítani és e törvény előírásai szerint megőrizni, amely tételesen, ellenőrizhető módon tartalmazza a mérlegforduló napján meglévő eszközöket és forrásokat mennyiségben és értékben (69.§).

A leltár készletnyilvántartás összeállítható akkor is, ha az ügyvezető változás miatt az átadás-átvétel szabályszerűen (vagy egyáltalán) nem történt meg. Az I. rendű terhelt jogelődjét nem szólította fel a bizonylatok átadására, a könyvviteli elszámolást közvetlenül és közvetetten alátámasztó számviteli bizonylatot

(számlatömböt) visszakereshető módon nem őrizte meg.
Ezzel az adott üzleti évet érintően a vagyoni helyzet áttekintését, ellenőrzését lehetetlenné tette.

Mindezekre figyelemmel az eljáró bíróságok az I. rendű terhelt büntetőjogi felelősségét a neki felrótt bűncselekményekben a büntető anyagi jog szabályainak a megsértése nélkül - az elbíráláskor hatályos Btk. 289.§ (3) bekezdés b) pontja szerinti - számvitel rendjének megsértése büntetében és közokirat-hamisítás büntetében (Btk. 274. §) állapították meg.

A Legfelsőbb Bíróság nem észlelt olyan eljárási szabálysértést sem, amelynek vizsgálatára a Be. 423. § (5) bekezdése szerint hivatalból köteles, ezért a Be. 426. § alapján a megtámadott határozatokat hatályában fenntartotta.

A végzés ellen fellebbezésnek a Be. 3. § (4) bekezdése, felülvizsgálatnak a Be. 416. § (4) bekezdés b) pontja alapján nincs helye. A felülvizsgálati indítvány újabb benyújtásával összefüggő figyelmeztetés a Be. 418. § (3) bekezdésén alapul azzal, hogy az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetőleg a korábbival azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát a Be. 421. § (3) bekezdése alapján a Legfelsőbb Bíróság mellőzheti.

Budapest, 2011. december 1.

Dr. Katona Sándor s.k. a tanács elnöke, Dr. Csere Katalin s.k.
előadó bíró, Dr. Molnár Gábor Miklós s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

*tisztviselő
Bné*